

Nitra: Pod drobnohľadom archeológov

Pribina, Nitriansky hrad či Agrokomplex. Pri týchto slovách sa vám isto vybaví Matka slovenských miest Nitra. Mestu s krásnou polohou a fascinujúcou históriou tróni Nitriansky hrad. A tam v letnom seriáli vedú naše dnešné kroky.

Väčšina návštevníkov Nitry neobíde tunajší hrad. Aj naše kroky smerovali práve k nemu. A hoci je dlhé roky sídlom nitrianskeho biskupa, jeho brány sú otvorené aj pre turistov. Len pred rokom tu sprístupnili jediné diecézne múzeum na Slovensku. Dokumentuje históriu najstaršieho biskupstva. Nájdete tu unikátne liturgické predmety ale aj listiny z Veľkomoravského obdobia. Sprievodca však upriamil našu pozornosť na jednu vitrínu.

Pavel Žebrák, historik, správca Diecézneho múzea v Nitre: „Keď tajný biskup Korec navštívil v '69-tom roku Vatikán, tak Svätý Otec

Pavol VI. mu daroval časť svojich vlastných insígnií.“

Areál Nitrianskeho hradu ponúka ďalšie zaujímavosti. Vedľa múzea sú kazematy zo 17. storočia.

Alexandra Teplá, sprievodkyňa: „Ide teda o miesta, odkiaľ sa hrady bránili a konkrétne v týchto priestoroch bývali vojaci a teda uskladňovali sa tu zbrane, no a pomocou strelných okien sa teda bojovalo proti nepriateľským vojskám.“

Rušno je aj v nitrianskej katedrále. Archeológovia tu intenzívne pracujú od februára. A nie nadarmo. Podarilo sa im zistiť, že hradný kopec bol sídlom nitrianskych kniežat a to už v 9. storočí.

Peter Bednár, archeológ: „Objav, ktorý potvrdil dovtedy dosť zvažovaný názor o tom, že Nitriansky hrad bol tým sídlom nitrianskych kniežat - či už veľkomoravských alebo potom neskôr uhorských. STV, 19:30, 30.8.2008

Benedikt XVI. sa stretol s Ingrid Betancourtovou

Pápež Benedikt XVI. sa včera stretol s francúzsko-kolumbijskou političkou Ingrid Betancourtovou, ktorá bola viac ako šesť rokov rukojemníčkou kolumbijských povstalcov. Súkromná audiencia sa uskutočnila v pápežovom letnom sídle len dva mesiace po jej oslobodení. (čtk), PRAVDA, 2.9.2008

Ukrižovaná žaba s kríglom piva v ruke je možno pre niekoho moderným umením, no pápeža**Benedikta XVI. poriadne rozčúlila**

Ukrižovaná žaba s kríglom piva v ruke je možno pre niekoho moderným umením. Hlavu katolíckej cirkvi, pápeža Benedikta XVI., však poriadne rozčúlila. Pobúrení predstavitelia cirkvi už podnikajú kroky, aby bezbožnú plastiku z výstavy stiahli.

Rozruch po celom Taliansku spôsobila táto 130cm vysoká drevená socha. Zaoberá sa ňou dokonca aj Vatikán a Svätý otec je označil za bohorúhačskú. Žaba je totiž vyobrazená tak, ako býva na kríži vyobrazený Ježiš Kristus a prinajmenšom uráža náboženské cítenie kresťanov.

Claudio Crinatti, správca Štátneho múzea v Ríme: „Umenie musí zostať slobodné a umelcovi by nemalo nič brániť v slobodnom prejave.“

Podobný názor má zrejme aj vedenie múzea v severotalianskom Bolzane. Pretože naliehanie Svätej stolice nevystavovať ukrižovanú žabu stále ignoruje. Nepomohla ani protestná hladovka niekoľkých katolíkov z Bolzana. Socha už nežijúceho nemeckého umelca by sa mala objaviť aj na výstavách v Los Angeles a v New Yorku. Silvia Mabena

TV JOJ, 19:30, 29.8.2008

Žaba zostáva

Pápež sa hnevá na talianske múzeum. Napriek hnevu pápeža Benedikta XVI. sa vedenie múzea v talianskom Bolzane rozhodlo, že nechá vystavenú sochu ukrižovanej zelenej žaby. Dielo s názvom „Najprv nohy“ v roku 1990 vytvoril nemecký umelec Martin Kippenberger. Podľa pápeža socha uráža náboženské city ľudí, ktorí považujú kríž za symbol božej lásky a spásy. Múzeum však tvrdí, že socha nemá nič spoločné s náboženstvom a ide o ironický autoportrét umelca a vyjadrenie jeho strachu.

Kippenberger zomrel pred 11 rokmi vo veku 43 rokov.

(rok)

Nový čas, 30.8.2008

Pápež Benedikt XVI. vyzval na účinné politické riešenie ilegálnej imigrácie z Afriky do Európy

Pápež Benedikt XVI. vyzval na účinné politické riešenie ilegálnej imigrácie z Afriky do Európy. Európske krajiny majú podľa neho povinnosť ochraňovať ľudské potreby imigrantov a všetci imigranti by mali rešpektovať zákony.

Rádio Slovensko, 18:00, 31.8.2008

Hlasné zvonenie

JANOV - Taliansky súd nariadil farnosti v mestečku Lavagna, aby vyplatila sumu 60-tisíc eur (1,8 milióna Sk) žene, ktorá sa sťažovala na príliš hlasité zvonenie z tamojšieho katolíckeho kostola už 23 rokov. Nový čas, 3.9.2008

V drevenom kostolíku v Ladomírovej robí sprievodkyňu 84-ročná pani

V Ladomírovej pri Svidníku je nádherný drevený kostolík, zapísaný v UNESCO. Turistov milo prekvapí sprievodkyňa, staršia pani, ktorá tam celý život chodí na bohoslužby. Keďže neovláda cudzie jazyky, pomáha jej technika.

84-ročná Mária Pasnišinová z Ladomírovej pri Svidníku, je pravdepodobne najstaršou sprievodkyňou na Slovensku. Býva najbližšie pri drevenom kostolíku z 18. storočia. Všetci v obci si už zvykli na to, že kostolík pravidelne otvára a sprevádza turistov.

Anna Teľatníková, gréckokatolícka veriaca: „Sme radi že ju máme, keby ochorela nemal by kto kostol otvárať.“

Pavol Seman, správca gréckokatolíckej farnosti: „Je to veľmi priaznivé a dobré, že máme takú pani Pasnišinovú, ktorá nám tu slúži.“

Pani Pasnišinová má radosť z toho, že môže svojou prácou niekomu pomáhať.

Mária Pasnišinová, sprievodkyňa chrámu: „Baví ma to. Mám o to záujem nech ľudia vedia, že aký máme krásny kostol.“

Do kostolíka chodia turisti z celého sveta. Keďže cudzie jazyky neovláda, je rada, že do chrámu nainštalovali reproduktory a môže turistom púšťať nahrávky o kostolíku v 9 jazykoch.

Mária Pasnišinová, sprievodkyňa chrámu: „Gombík stlačím jeden a druhý a čakám čo mi naskočí.“

Turisti sú s ňou spokojní.

Turisti:

„Hneď na prvé požiadanie vybehla, otvorila nám to veľmi ochotne, bola prima.“

„Boli sme radi, že nám to pani otvorila.“

„Vďaka tomu, že tí starší ľudia to takto obhospodarujú, tak tomu to dáva takú romantiku.“

Ruslana Kurilcová
TV JOJ, 19:30, 30.8.2008

Na východnom Slovensku prejavujú veriaci veľkú úctu kaplnkám a krížom

Na Slovensku ešte i dnes nájdeme nemalo kaplniek a krížov, pri ktorých sa prežehnávajú náhodní okoloidúci. Naši redaktori navštívili oblasti, kde im ľudia prejavujú veľkú úctu a dokonca si ich stavajú aj pri svojich domoch, alebo v záhradách.

Mária Zribková z Hunkoviec pri Svidníku je kostolníčka a pravidelne vymieňa stuhy na krížoch. Niekedy namiesto stúh zaväzovali šatky rôznych farieb.

Mária Zribková, gréckokatolícka veriaca: „Na kríž dávame stuhy počas roka biele a modré dávame na sviatok, červené dávame vo veľkom pôste.“

V Hunkovciach majú 7 krížov. Pôvodne ich stavali pri každej prístupovej ceste do obce.

Martin Koscilník, gréckokatolícky farár Hunkovce: „Každý kto išiel do obce prežehnal sa, odchádzal z obce prežehnal sa.“

Taktiež stavali na miestach, kde sa stalo nejaké nešťastie.

Martin Koscilník, gréckokatolícky farár Hunkovce: „Prejav vďačnosti k Bohu za napríklad šťastný návrat z ďalekej cesty, poďakovanie za zdravie.“

Najstarší kríž vo farnosti stojí medzi obcami Krajná Polana a Bodružal. Je ešte z pred vojny.

Martin Koscilník, gréckokatolícky farár Hunkovce: „Cirkevným zvykom je, že staré kríže, ktoré sa už nedajú nijakým spôsobom užívať a zachrániť, sa zakopajú do zeme, kde potom prirodzeným spôsobom zhnijú, alebo potom sú spálené.“

Dedinka za mojich chrbtom sa volá Dolné Zahorany a žijú tu nábožensky založený ľudia. Viera je každodennou súčasťou týchto ľudí. Pán Pavel si napríklad na svoj dvoj postavil malú kaplnku, pred ktorou sa pravidelne modlí.

Pavel Bodor, veriaci: „Ráno keď idem do roboty.“

Situácia je podobná aj v obci Hodejov. Obrovský kríž Ježiša Krista je v záhrade Činantalovcov a chodí sa sem modliť celá dedina.

Erika Činantalová, veriaca: „Že je chorý, alebo čo ja viem, tak prídu sem, sa modlia.“

Všetci tvrdia, že kríže a posvätné miesta si nedáme, lebo nám pomáhajú každý deň. Ak by ste sa aj vy chceli od týchto ľudí inšpirovať, tak len smelo do toho. Žiadne povolenie, ani schválenie výzoru vášho posvätného miesta totiž nie je potrebné.

Ruslana Kurilcová, Števo Bodor
TV JOJ, 19:30, 31.8.2008

Najstaršie zvitky Biblie sprístupnia pre verejnosť

Legendárne 2000-ročné biblické rukopisy si bude môcť prečítať široká verejnosť na internete. Izraelskí a americkí vedci sa totiž pustili do digitálneho spracovania najstaršej známej verzie Biblie, Zvitkov od Mŕtveho mora.

Prvých sedem zvitkov objavil v roku 1947 náhodou beduínsky pastier v džbáne. Archeológovia potom v nasledujúcich rokoch našli v rôznych jaskyniach pri Mŕtvom mori ďalších viac ako 900 zvitkov.

AA: „Postupne chceme zdokumentovať a preložiť do rôznych jazykov všetky zvitky. Odborná a široká verejnosť tak bude môcť nahliadnuť do života starovekých Židov a prvých Kresťanov.“

Vedci využijú špeciálne zariadenie, ktoré odhalí aj tie časti textu, ktoré sa počas storočí zničili tak, že ich ľudské oko nedokáže vidieť.

AA: „Pri odhaľovaní textov využívame aj infračervené svetlo. Napríklad na tomto zvitku text nevidno, ale použitím našej technológie sa zrazu objaví.“

Medzi najväznejšie rukopisy patrí celý text Knihy proroka Izaiáša, ktorý je zaznamenaný na sedem metrovom zvitku. Verejnosť si však na odhalenie bude musieť ešte počkať. Poskladanie a spracovanie jedného z najslávnejších archeologických nálezov 20. storočia totiž potrvá približne 5 rokov. **Michael Szatmáry**
TV Markíza, 19:00, 30.8.2008

Predmanželské zmluvy sa musia volať inak

Predmanželské zmluvy na Slovensku budú, nebudú sa ale volať predmanželské. Podľa cirkvi totiž názov zmluvy budú dojem, že ten, kto ju uzatvára, počíta s rozvodom. Odborníci tvrdia, že názov nie je dôležitý a novinku vítajú.

Ministerstvo spravodlivosti začalo o predmanželskej zmluve hovoriť pred niekoľkými mesiacmi. Katolícka cirkev sa už vtedy postavila proti s tým, že nám hrozí zvýšenie už dnes rekordnej rozvodovosti.

Jozef Haľko, Arcibiskupský úrad v Bratislave: „Predmanželská zmluva je právny inštitút, ktorý by podľa dostupných informácií podporoval v našej spoločnosti rozvodovú mentalitu, čo pokladáme za negatívne.“

Minister Harabin sa dnes snaží s cirkvami dohodnúť. Tvrdí, že sa stal omyl a o predmanželskej zmluve nikdy nehovoril. Ním navrhovaná novinka, zmluva o majetkovom spoločenstve manželov, má vraj slúžiť na usporiadanie vzťahov počas trvania manželstva a nie po jeho rozpade.

Štefan Harabin(nominant ĽS-HZDS), minister spravodlivosti: „V žiadnom prípade nebude predpokladať rozvod.“

Darina Michalková, advokátka: „V každom prípade tá zmluva má

rozhodujúci význam až po rozcho-
de toho manželstva.“

Touto zmluvou sa dá upraviť aj situácia po rozpade manželstva a majetkové pomery?

Štefan Harabin(nominant ĽS-HZDS), minister spravodlivosti: „No, bude sa dať všetko upraviť.“

Pravoslávnej cirkvi však Harabinovo vysvetlenie stačí a zmluva pre budúcich manželov jej neprekáža.

Jeho Vysokopreosvietenosť Ján, metropolita pravoslávnej cirkvi: „S tým by nebol problém, nech si ju robia.“

Bez ohľadu na názov právnicki nový inštitút vítajú a tvrdia, že výrazne pomôže po rozvo-
de, kedy sú bývalí manželia pohádaní a spory o vysporiadanie majetku sa tak vlečú aj roky.

Darina Michalková, advokátka: „Zo svojej praxe si spomínam na prípad, ktorý trval 15 rokov. Dochádza naozaj k takým situáciám, ktoré si neviete ani predstaviť, lebo potom do bezpodielového spoluvlastníctva zahrňujú aj smetný kôš a hádajú sa nedajbože aj o lyžičky.“

Ak chcete predmanželskú dohodu uzavrieť, so svadbou musíte ešte chvíľu počkať. Zmluva má byť súčasťou nového občianskeho zákonníka, ktorý boli účinný najskôr v roku 2010.

Michal Kovačič

TV Markíza, 19:00, 31.8.2008

V Hriňovej spomínali na tragédiu

HRIŇOVÁ - V Hriňovej si pripomenuli smutné výročie.

Urobili tak v nedeľu počas 2.

ročníka podujatia Festival Muziky pod Poľanou. Všetci prítomní spomínali na nehodu, keď pri návrate z prvého ročníka festivalu ľudových hudieb spod vrcholu Poľany havaroval autobus s folkloristami.

Tragická nehoda si v osudný septembrový deň vyžiadala život 5 ľudí. Po slávnostnej svätej omši v rímskokatolíckom kostole začal festival v kostole práve programom Odišli s piesňou. V ňom si folkloristi pripomenuli zosnulých členov folklórneho súboru Hriňov-

čan. Za zvonenia zvonov sa pohol Hriňovou slávnostný sprievod furmanov v smere na Raticov vrch, kde sa začal hudobný program. Organizátori pripravili tento ročník ako spomienkový a účasť ľudových muzik bola podľa nich výnimočná.

V programe vystúpil aj obnovený súbor Hriňovčan. Účastníci festivalu položili kvety na mieste nehody autobusu.

Pred týždňom tam totiž umiestnili posvätenú pamätnú tabuľu a kríž. Rok po tragédii by mala už aj polícia informovať o presných príčinách tohto nešťastia. (kil)

Nový čas, 2.9.2008

Gymnázium ponesie meno rómskeho mučeníka

Na osemročnom súkromnom gymnáziu pre nadané rómske deti v Kremnici začalo školský rok 19 žiakov.

KREMNICA. Devätnásť žiakov z rôznych miest Slovenska začalo školský rok na novom súkromnom gymnáziu pre nadané rómske deti v Kremnici. Gymnázium zaplní miesto po Gándhího gymnáziu v Lučenci, o ktorého zrušení rozhodli poslanci Banskobystrickej župy.

Meno po Španielovi

Nová škola, ktorej zriaďovateľom je občianske združenie eMKlub, ponesie názov po španielskom mučeníkovi Zefyrínovi Jiménezovi Mallovi. Prvý rómsky mučeník zomrel potom, keď vystúpil na obranu kňaza a vo väzení odmietol zaprieť svoju vieru. „Pre nás je to symbol čestnosti, spravodlivosti a ochoty pomáhať. Na týchto princípoch chceme stavať aj podstatu vzdelávania a výchovy na našej škole,“ povedal riaditeľ gymnázia Ján Hero.

Škola vznikla v krátkom čase

Slávnostnú omšu na začiatok školského roka celebroidal banskobystrický biskup Rudolf Baláž, otvorenia školského roka sa zúčastnil aj poradca ministra školstva pre rómske otázky Ladislav Fízik. Podľa Fízika sa podarilo pripraviť štart nového gymnázia v rekordne krátkom čase. „Vďačíme za to predovšetkým osobnej zainteresovanosti ministra Míkolaja,“ povedal.

Do prvého ročníka nastúpili žiaci, ktorí ukončili piaty ročník základnej školy. „Našou snahou je etablovať sa ako národnostná škola. Rómsky jazyk sa tu bude vyučovať ako predmet,“ dodal Hero.

Internátne gymnázium bude zatiaľ sídliť v priestoroch základnej školy pre nepočujúcich.

Kveta Fajčíková
SME, 3.9.2008

Búranie histórie nie je drahé

Ministerstvo kultúry sľubuje vyššie pokuty za nezákonné demolície

Developeri a silné firmy na Slovensku búrajú historicky cenné budovy. Štát takéto konanie zastaviť nevie.

Industriálne budovy bratislavského Kabla a nitrianske mlyny z 19. storočia, žilinská fara, petržalský dámsky tenisový klub a najnovšie historická budova lisovne v bratislavskej Gumonke. Historické stavby, ktoré zbúrali developeri.

Právnička Via Iuris Eva Kovačechová hovorí, že kým nebudú sankcie voči takýmto investorom vyššie, podobne dopadnú aj ďalšie historické budovy. „Investor si vybaví posudok statika, že budova ohrozuje životy, a bez povolenia ju zbúra. V dodatočnom búracom konaní dostane smiešnu pokutu.“

Sľubujú vyššie pokuty

Ministerstvo kultúry pripravuje novelu pamiatkového zákona s vyššími pokutami. O koľko, neprezradilo. Hovorca ministerstva Jozef Bednár napriek nezákonnej demolícii viacerých historických objektov odporúča v podobných prípadoch „kontaktovať príslušný pamiatkový úrad, ktorý bude vo veci ďalej konať“.

Pri všetkých budovách sa pamiatkari usilovali o ich vyhlásenie za kultúrnu či technickú pamiatku. Žilinskú faru ministerstvo kultúry za národnú kultúrnu pamiatku vyhlásilo. Investori sa však poponáhľali a budovy pre „havarijný stav“ bez povolenia zbúrali. Pri dámskom tenisovom klube to stálo Inchebu dvestotisíc korún, za zbúranie Kabla dostal developer HB Reavis miliónovú pokutu.

Polícia stavebníkov zastaviť nedokázala, cez víkend sa v Gumone nechala presvedčiť, že búranie je v poriadku. Veľká politika si takéto prípady nevšímá.

Dlhodobý stav

„To, čo sa teraz deje, je iba výsledkom toho, že štátna správa ani samospráva dlhodobo nekonajú.

Ak si investori dovoľujú, tak iba preto, že vidia, ako predošlé prípady skončili,“ hovorí Zora Pauliniová, ktorá búranie v Bratislave dlhodobo monitoruje a upozorňuje naň.

„Trebá si uvedomiť, že často bojujeme so silnými investormi, pre ktorých nielen pokuta nemusí znamenať prekážku v zámere, ale dokážu ovplyvniť aj informovanie verejnosti,“ tvrdí Bednár z ministerstva. „Niektoré médiá sa v prípade žilinskej fary postavili skôr na stranu vlastníka tejto národnej kultúrnej pamiatky a cirkev za prísľub investora, že jej vybuduje nové priestory, súhlasila so zbúraním starej fary.“

Pauliniová vidí problém inde. „Všetky tieto prípady dokazujú, že pamiatky sú luxus, na ktorý nemáme. Nie finančne, ale v hlavách.“

Dámsky tenisový klub, jún 2007 - Incheba ho zbúrala bez povolenia minulý rok v júni ako súčasť obnovy a sľúbila domček zo začiatku minulého roka postaviť znova. Stavba vraj mala vážne narušenie statiku. Stavebný úrad dal spoločnosti pokutu 200-tisíc korún, budova bola navrhnutá za pamiatku, ale konanie sa nestihlo začať.

Kablo, január 2008 - Areál z konca 19. storočia navrhnutý na pamiatku padol bez povolenia. Asistovala aj polícia, investor HB Reavis argumentoval narušenou statikou kotolne. Krátko pred zbúraním ministerstvo kultúry oznámilo, že pamiatkou nakoniec nebude. Za zbúranie dostala spoločnosť pokutu milión korún, investor sa odvolal. Krajský stavebný úrad konanie zastavil.

Lisovňa Gumonu, august 2008 - Budovu lisovne navrhnutú na pamiatku investor zbúral počas predĺženého víkendu. Argumentovalo sa havarijným stavom objektu postaveného začiatkom 20. storočia. Stavebný úrad povolenie nevydal. Niektorí pamiatkari tvrdia, že budova bola v čase búrania tiež pa-

miatkovo chránená, hoci minister kultúry už podpísal rozhodnutie, že pamiatkou nebude.

Žilinská Stará fara, júl 2008 - Pamiatku z roku 1777 v centre mesta mali rozobrať, aby na mieste postavili nákupné centrum. Dohodla sa na tom cirkev, mesto aj investor. V júli v sobotu neskoro večer faru chránenú zákonom zbúrali. Momentálne prebieha stavebný dozor, ktorý posúdi postup prác.

Mlyny, Nitra, 2006 - Areál Mlynov z roku 1863 zbúrali pred dvoma rokmi, najprv ho stavebný úrad nechal búrať bez stanoviska pamiatkarov, práce však mezdičiasom tak pokročili, že sa už areál nepodarilo zachrániť, po prieťahoch rozhodovalo ústne stanovisko statika. Stavebník búral počas víkendu, za čo dostal pokutu 100-tisíc korún.

Michal Piško
SME, 3.9.2008

Spor o erotický salón v Brezne

BREZNO - Chútľky záujemcov o služby platených slečien v Brezne zrejme neohrozí ani cirkev. V meste aj napriek protestom otvoria erotický salón. Proti jeho otvoreniu sa postavil miestny farár, ktorý sa nesúhlasným listom obrátil na primátora a poslancov tohto horehronského mesta. V liste píše, že po Brezne sa šíria správy, že podnik as má otvoriť na Rázusovej ulici 3.

A ako strážca verejných mravov proti jeho otvoreniu protestuje. Poslanci mestského zastupiteľstva sa preto týmto problémom zaoberali. Síce rozhodli, že nesúhlasia s vytvorením takejto prevádzky v centrálnej mestskej zóne, ale jeho otvoreniu zrejme nezabránia. Podnikateľ, ktorý o žiadnom liste a probléme nechce hovoriť, totiž splnil všetky podmienky na otvorenie. Urobíť by tak mal dnes večer. Spor o otvorenie salónu sa zrejme nekončí.

(kil)
Nový čas, 2.9.2008

Poistka pre manželov

Rezort spravodlivosti pripravuje zavedenie inštitútu zmluvy o usporiadaní majetku budúcich manželov. Podľa ministra Štefana Harabina to má znížiť rozvodovosť a zabrániť manželstvám, ktoré vznikajú z rozumu. Zmluvy by sa podľa očakávania mali týkať dvoch percent obyvateľstva. Predpokladá sa, že ich budú uzatvárať hlavne bohatí ľudia a podnikatelia. Š. Harabin tvrdí, že nechce obchádzať názor cirkví. Jeho iniciatívu najväčšia z nich, rímsko-katolícka, neoceňuje. Podľa nej predmanželské zmluvy spôsobia opak - posilnia rozvodovú mentalitu v spoločnosti. Návrh šéfa rezortu naopak podporuje pravoslávna cirkev. S ostatnými cirkvami bude minister spravodlivosti ešte rokovať. (Iea)

Trend, 4.9.2008

Gymnázium v Komárne oslavuje storočnicu

Na Gymnázium Jánoša Selyeho v Komárne dnes otvorili nový školský rok netradične. Škola tento rok oslaví dve významné výročia.

Pred sto rokmi sa v Komárne začalo vzdelávať v novej budove bývalého benediktínskeho gymnázia, ktoré tento rok takisto oslaví storočnicu.

Andruskó Imre, riaditeľ gymnázia: „V boji za slobodu v rokoch 1848/1849 benediktíni podporovali revolúciu, preto v Bachovom období bolo gymnázium degradované. Študovať tu mohli len prvé štyri ročníky, do piateho ročníka museli žiaci študovať v Györi alebo Pannonhaime. Žiaci mohli na škole opäť študovať od roku 1908, odkedy tu skladajú aj maturitné skúšky.“

Budova na Ulici biskupa Királyya bola postavená najmä zásluhou poslanca snemu Jánoša Tubu, ktorý v roku 1897 inicioval výstavbu novej budovy. Súčasný zriaďovateľ školy, samospráva Nitrianskeho kraja, čoskoro predloží projekt Európskej únii. Samospráva, ako aj vedenie gymnázia sa snažia o to, aby sa 100-ročná budova v blízkej budúcnosti zrekonštruovala a zachovala si charakter kultúrnej pamiatky.

STV2, 17:20, 2.9.2008

Bývalý austrálsky katolícky kňaz čelí vyše 90 obvineniam zo zneužívania maloletých chlapcov

Bývalý austrálsky katolícky kňaz čelí vyše 90 obvineniam zo zneužívania maloletých chlapcov. O prípade informujú austrálske médiá. Bývalý kňaz, ktorého identitu nezverejnili, už v auguste čelil obvineniam v 33 prípadoch zneužívania chlapcov vo veku od 10 do 18 rokov. Odvtedy sa na políciu prihlásilo ďalších 8 chlapcov, ktorí tvrdia, že bývalý kňaz zneužíval počas večerných modlitieb aj ich. Rádío Beta, 17:00, 3.9.2008

Európsky parlament žiada zákaz používania klonovaných zvierat v potravinovom priemysle

Európsky parlament žiada zákaz používania klonovaných zvierat v potravinovom priemysle. Odvoláva sa na viaceré štúdie, podľa ktorých majú klonované zvieratá vyššiu úmrtnosť. Rádío Slovensko, 18:00, 3.9.2008

Dôsledkami vplyvu médií a spôsobmi mediálnej prezentácie rodiny sa bude od 5. do 7. septembra zaoberať kongres Rodina a médiá v Ružomberku

Dôsledkami vplyvu médií a spôsobmi mediálnej prezentácie rodiny sa bude od 5. do 7. septembra zaoberať celosvetový kongres Rodina a médiá v Ružomberku. Pôjde o 23. ročník svetových kongresov rodiny. Na Slovensku sa uskutoční po prvýkrát. Približne 500 účastníkov z Európy, Spojených štátov amerických i Austrálie sa zídu na vedeckej konferencii na pôde Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Fakulta organizuje kongres na

požiadanie Svetovej organizácie pre rodinu vo Washingtone a Nadácie pre rodinu z Bruselu, dvoch hlavných organizátorov svetových kongresov rodiny. Konferencia sa bude venovať vplyvu médií na členov rodiny a ich vzájomné vzťahy. Zahraníční i domáci odborníci sa tiež zamerajú na vnútorodinnú komunikáciu o médiách a ich obsahoch a ponúknu riešenia ako využiť médiá na posilnenie rodiny.

Rádío Frontinus, 11:00, 4.9.2008

HISTORICKÝ KALENDÁR

1997 - v Kalkate zomrela katolícka misionárka albánskeho pôvodu Matka Tereza, vl. m. Agnes Gonxha Bojaxhiuová, zakladateľka kongregácie Misionárok lásky k blížnemu. Nositeľka Nobelovej ceny mieru (1979). Šport, 5.9.2008

Zastávka na modlitbu

Neďaleko Plzne otvorili prvú diaľničnú kaplnku v Čechách. Do malej budovy s pôdorysom 6 x 4 m na odpočívadle pri diaľnici D5 neďaleko Šlovíc sa zmestí naraz len 20 ľudí. Podľa internetového serveru iDnes.cz sa tu budú konať omše pre veriacich rôznych cirkví pri príležitosti dňa obetí dopravných nehôd, ale napríklad aj špeciálne bohoslužby pre vodičov kamiónov. JÁN FELIX, Šport, 5.9.2008

Koniec monogamie?

Láska má svoje ilúzie a každá ilúzia má svoj zajtrajšok. Z toho dôvodu sa už toľko milencov rozišlo, aj keď verili, že sú spojení navždy.

Našli ste svojho princa a myslíte si, že s ním na staré kolená budete sedieť pri jazere a popíjať mäťový čaj. Táto predstava má len jednu chybu. Pravdepodobnosť, že sa aspoň raz za život budete musieť vyrovnáť s neverou. So svojou vlastnou alebo partnerovou a možno budete musieť akceptovať aj jeho novú partnerku.

Podľa odborníkov je totiž monogamia neprirodzený stav a pomaly a isto zaniká. Štatistiky sú neúprosné, osemdesiatšedem percent ľudských spoločností bolo alebo doteraz je polygamných. Málokomu sa stane, že stretne lásku na celý život. Väčšinou sa mu ich do cesty dostane niekoľko. Áno, kedysi boli ľudia spolu až do konca života, ale v tom zväzku nebola na prvom mieste láska, ktorú si dnes môžeme dovoliť. Vzťahy dohadovali rodičia.

Dnes je už takmer nepredstaviteľné, že by mal niekto prvého a posledného partnera. Aj keď je ešte veľa takých, ktorí sa tvária ako cnosť sama, potajme chatujú pod rôznymi prezývkami a vyhľadávajú nové stretnutia.

Nevera a striedanie partnerov sa týkajú aj celebrit. Koflí z nich tolerujú partnerov úlet alebo ďalší vzťah?

Ako to bolo v dobách minulých?

V antickom Grécku mali muži voľnosť od manželiek. Tie strážili rodinný krb a muži si zatiaľ užívali s prostitútkami. Tie boli často krásne a vzdelané, ale isto neveríte, že zostalo iba pri rozhovoroch. Prvé verejné domy boli zriadené, aby liečili homosexuálov.

S príchodom kresťanstva v stredoveku sa urobil aspoň trochu vo vzťahoch poriadok. Jeden muž, jedna žena až do smrti, inak peklo.

Za príklad partnerskej vernosti možno považovať Chlodvíka I, ktorý prijal kresťanstvo a v roku

492 sa oženil s katolíckou princeznou Klotildou.

Bol jej do smrti verný. To je nevšedné na panovníka. Napriek všetkému to však v praxi bolo trochu inak, mu žom sa nevera tolerovala a že na za neveru kruto trpela.

Početné vojny v novoveku priniesli zmeny, muži zomierali a ženy mali možnosť vyskúšať niekoľko manžielov. Cirkev však odmietala ďalšie manželstvá posväcovať. Priemyselná revolúcia na tom nič nezmenila, muži si však aj naďalej vydržovali milienky.

Manželkám sa iný vzťah netoleroval, ale napriek tomu si svoje cestičky našli. Muži chceli povyznenie a ženy hľadali lásku, ak ju nemali doma. A dnes?

Neodsudzujte to, čo nepoznáte

V Starom zákone je monogamia pokladaná za normálnu manželskú inštitúciu. Pravda je taká, že sa v záujme rozmnoženia potomstva niekedy trpela aj polygamia. V Novom zákone Ježiš povýšil manželstvo na sviatosť muža a ženy a zdôrazňuje ich nerozlučnosť.

Polygamia - mnohoženstvo je stav, keď má muž uzavretých viacero manželských zväzkov súčasne. Väčšina kresťanských spoločností mnohoženstvo nepripúšťa. Lenže aj tu sa nájdú výnimky, napríklad Mormóni.

Islam mnohoženstvo pripúšťa, muž môže mať najviac štyri manželky.

O všetky sa však musí postarať rovnako. Mnohomužstvo - polyantria je stav, keď má žena uzavretých viacero manželských zväzkov súčasne. Je známa pre dovšetkým z Tibetu, no dá sa s ňou stretnúť u Eskimákov, Indiánov a niektorých východoafrických kmeňov. Vzniká hlavne pre zachovanie rodu, keďže ľudia to v nehostinných podmienkach nemajú jednoduché

Dva a viac v jednom

Celé Slovensko sledovalo rýchle zásnuby Marianny Ďurianovej (31) a českého moderátora Libora Boučka (27), ktoré vyvrcholili honosnou svadbou. Spomeňte si

na ich vtedajšie vyhlásenia v médiách.

„Voláme si každú polhodinu, vieme sa pochopiť, keďže máme rovnaké zamestnanie. Už po ôsmich mesiacoch vieme, že ide o lásku na celý život. . . „ Možno ste si pomysleli, že Marianna nerobí dobre, keď si berie mladšieho moderátora. Ona však mala vo veciach jasno a všetko vystihla citátom: „Rozhodnutia nemusia mať racionálny základ. Láska nemá logiku. „ Asi ani netušila, aký nadčasový slogan použila. No to sa už na scéne zjavil večný ženich, nagélováný Don Chuan - Honzík Novotný (31). Marianna sa zaradila medzi tie, ktoré prijali jeho ružu a na sľub Boučkovi - kým nás smrť nerozdelí, zabudla.

Samozrejme, Honzík v tom čase usilovne hľadal nevestu a nestíhali sme sledovať jeho aféry. Jedna z nich dokonca tvrdila, že je s Honzikom tehotná. Keď stretol Mariannu, na istý čas zachoval dekórum. Lepšiu partiu si pre seba ani nemohol predstaviť. Marianna rýchlo ukončila vzťah s Boučkom a absolvovala s Honzikom romantické dovolenky, na papieri však bola ešte vydatá. Po čase, keď ich už verejnosť považovala za pekný a možno aj stabilný pár, Honzík začal odbiehať na pánske jazdy a nikoho už neprekvapili jeho početné zakopnutia. To najväčšie urovnávala Honzíkova najlepšia kamarátka, dramaturgička Gaba Drobová (34). Marianne údajne posielala ospravedlňujúce esemesky, lebo vraj Honzíkova slovenčina bola kostrbatá.

Mám manželku aj partnerku. Kto má viac?

Pred dvomi rokmi rozpútal vlnu diskusií aj český politik Mirek Topolánek (52), ktorý si pochutnával na večeri s najkrajšou českou poslaňkyňou Luciou Talmanovou (41). Nebolo by na tom nič čudné, keby ho doma nečakala žena Pavla (53), s ktorou žil 28 rokov a jeho tri deti. Politik si však v krátkej dobe zaobstaral s poslankyňou štvrté dieťa a z milienky sa stala partnerka. Napriek tomu sa však nerozviedol a tým sa aj on radí k najpočetnejšiemu modelu súžitia na našej planéte

Hudobníci potrebujú múzu

Podobný model ako Krausovci majú aj českí manželia, skladateľ Ondřej Soukup a textárka Gábina Osvaldová. Ona sa objavuje v spoločnosti s mladým Mirkom, zvaným Bulhar a on má zase slovenskú speváčku Luciu Šoralovú. Ich syn František (24) sa snaží tolerovať oboch partnerov svojich rodičov, aj keď bližší vzťah má k maminmu partnerovi. Gabriela Osvaldová tvrdí, že vedela, koho si brala a do vzťahu nešla s tým, že budú jeden druhého vlastniť. V rozhovore pre jeden časopis uviedla: „Netvrdím, že mi to nevadí. Nemusím byť vždy nadšená z toho, kým sa ozdobí, ale ja mu tie dámy nevyberám. Mrzí ma, keď príliš dupocú, keď sú nadmerne rozpínavé, keď sa chcú zviditeľniť tým, koho ulovili. „Napriek tomu je šťastná, že práve Soukup je jej manželom. Lucia sa musí zmieriť s tým, že bude vždy tá druhá a že sa jej nepodariť rozbiť tento zvláštny, ale pevný zväzok.

Výmena partnerov, ale stále jedna veľká rodina

Iný prípad sú manželia Krausovci v susednom Česku. Koncom deväťdesiatych rokov sa rozišli a každý si našiel iného partnera.

Partnera svojho partnera. Jana Krausová (54) žije s bývalým partnerom Ivany Chýlkovej (45), Karlom Rodenom (46). Chýlková má zase s Janom Krausom (55) deväťročného syna Jáchyma. „Pred dvadsiatimi rokmi sme mali manželskú krízu a tú sme vyriešili dohodou.

Prežili sme spolu dvadsať rokov a to sa nedá len tak odhodiť, to by bolo ako stratený čas. Na druhej strane chápem ženy, od ktorých odíde manžel s mladou slečnou a nechá ich tak.

Potom nie sú schopné odpustiť. To, čo sa podarilo nám, je asi vzácne. Víkendy, dovolenky, sviatky trávime veľakrát na chalupe, „vyjadrila sa pre české médiá Jana Krausová. Štvorica o sebe hovorí ako o veľkej rodine a prvky nevráživosti medzi nimi neprevládajú.

Plus jeden deň, 4.9.2008

Tu bude stáť socha Ježiša Krista!

Primátor Hagyarí rozhodol PREŠOV - Hagyarího plány sa začínajú naplňovať.

Už je známe miesto, na ktorom bude v Prešove stáť mohutná socha Ježiša Krista. Monument vysoký 38 metrov chce umiestniť neďaleko výpadovky smerujúcej na Poprad.

Prešovský primátor síce tvrdí, že výstavba sochy nie je jeho prioritou a venuje jej len dve hodiny mesačne, ale postupne pracuje na tom, aby sa betónové dielo stalo novou dominantou mesta.

Hoci sa po Prešove hovorilo, že už sa stavajú základy, na ktorých má socha stáť, Hagyarí to poprel. Prezradil len to, že miesto sa pripravuje. „Dielo bude určite situované tak, aby bolo viditeľné z celého Prešova a bude v jeho západnej časti, „sľubuje primátor a dodáva, že výtvarník Martin Pala momentálne pracuje na vytvorení trojmetrového modelu sochy. Pripravuje sa aj občianske združenie, ktorého úlohou bude získať potrebnú sumu

na postavenie diela. To by malo podľa predbežných odhadov stáť 10 - 20 miliónov korún (331 939, 19 EUR - 663 878, 38 EUR). Podľa primátora budú v jeho vedení predstavitelia cirkvi aj prípadní sponzori. On sám však nechce byť na čele združenia.

„Určite nebudem jeho predsedom, ale zatiaľ nemôžem povedať, koho by som si na tomto mieste predstavoval.

Múdrejší budeme približne o dva mesiace, „pripomenul Hagyarí. Zatiaľ nemá pripravený časový harmonogram výstavby. „Je to zložitý proces. Musí sa vybaviť stavebné povolenie a ostatné záležitosti. Predpokladám, že socha vytvorená z bieleho betónu sa nezáčne stavať skôr ako v roku 2010“, uzavrel primátor. (nov)

Socha bude stáť na tomto mieste v západnej časti Prešova.

Nový čas, 5.9.2008

Poľsko: Kde ľahko prísť k titulu? Na Slovensku

Poľskí vysokoškolskí pedagógovia našli cestu, ako jednoducho získať titul. Stačí obhájiť habilitačnú prácu na Slovensku, kde sú požiadavky omnoho nižšie ako na univerzitách v Poľsku. Procedúra je síce legálna, ale mnoho poľských profesorov je pobúrených. Takýto postup považujú za neetický a neprístojný, znižuje to podľa nich prestíž vysokých škôl.

O cestách za získaním titulu habilitovaný doktor informoval poľský Dziennik (v slovenských podmienkach po ukončení habilitačného konania získa dotyčný titul docent). Na slovenských vysokých školách za posledné dva roky získalo titul habilitovaného doktora už 32 Poliakov. Na Slovensko podľa denníka jazdia ľudia nielen z nevelkých poľských vysokých škôl, ale aj zo známych univerzít. Napríklad na Zelenohorskej univerzite pracuje mnoho osôb, ktoré si diplom priviezli z cudziny. Štátna akreditačná komisia neoficiálne odporučila univerzite, aby obmedzila množenie zahraničných diplomov, pretože to znižuje jej prestíž.

Prejsť habilitačným konaním na niektorých slovenských školách je podľa poľského denníka nezvyčajne ľahké. Po uhradení príslušného poplatku stačí poslať habilitačnú prácu a splniť ďalšie požiadavky, ako je počet citácií a článkov v odborných časopisoch. V Poľsku proces trvá väčšinou viac ako desať rokov, na Slovensku pár rokov.

Práca navyše nemusí byť napísaná v slovenčine. „Ak členovia komisie nerozumejú, časť práce sa prekladá napríklad do angličtiny,“ povedal denníku prodekan z univerzity v Ružomberku Jozef Jurina.

Ľudia vraj na Slovensko miera za titulom z niekoľkých dôvodov. Jedným z nich sú materiálne záležitosti. Habilitovaný doktor má totiž o sto percent vyššiu mzdu.

Poľskí akademici považujú záležitosť za škandál. Záujem o osoby, ktoré takto získali titul,

pokračovanie na str. 8

Turistov zaujímajú tajomné miesta

V Bratislave je Katov dom, poukladané lebky v kostnici alebo múmia svätca zo 4. storočia

Mystické miesta patriak histórii mesta a odvíjasa od nich veľa legiend.

BRATISLAVA. Tento víkend Bratislava po storočiach zažije v rámci korunovačných slávností popravu. To, čo nám v 21. storočí môže pripadať ako zvrátené divadlo, kedysi bývalo v meste veľkou udalosťou. Smrť a mŕtvi sa kedysi v živote mesta vnímali inak. A mnohé pamiatky to dokumentujú.

V dnešnom ponímaní môže byť jednou z najznámejších bratislavských morbidností kostnica. Otvorená pre verejnosť je len raz do roka, a preto sa o nej menej vie. V kaplnke sv. Jakuba pri Starej tržnici sú naukladané lebky a stehenné kosti až tisícov mŕtvych. Ich pozostatky sa sem dávali, keďže cintorín, ktorý tu bol, už nebolo možné rozširovať. Kosti pochádzajú z 12. až 16. storočia.

Upálili ju ako bosorku

Jednou z pamiatok, ktoré pripomínajú temnú minulosť mesta, je reliéf v dlažbe od sochárky Ľudmily Cvenegrošovej na Hurbanovom námestí. Upozorňuje na zrejme historicky najznámejšiu bratislavskú verejnú popravu z roku 1602. Na tomto mieste bola na hranici upálená Agáta Tootová-Barnabášová z Podunajských Biskupíc, ktorú odsúdili za bosoráctvo. Podrobila sa inkvizíčnému výsluchu, počas ktorého ju mučili. Podľa záznamov priznala, že sa spojila s diablom.

Mučiareň bola v stredoveku v podzemí Starej radnice. Dodnes tu je múzeum feudálnej justície. Sú v ňom mučiace nástroje, ktoré sa mohli používať pri vypočúvaniach. Ak sa obžalovaný ani po mučení nepriznal, nasledoval tzv. Boží súd - vina alebo nevina sa odvodzovala od toho, či ho ochránila vyššia moc.

Múmia svätca

Bratislava má aj relikvie svätcov. To, kde sa nachádzajú, zväčša vedie iba veriaci. Mumifikované telo sv. Jána Almužníka sa nachádza v Dóme sv. Martina v relikviári. Svätec bol známy tým, že pomáhal chudobným.

V kostole Františkánov sa nachádza telo druhého svätca, sv. Reparáta. V 4. storočí bol horlivým hlásateľom evanjelia v meste Noli pri Neapole, pre jeho vieru a milosrdenstvo k ľuďom iného presvedčenia ho umučili - odsekli mu jazyk a uťali pravú ruku. Reparát je dnes patrónom prenasledovaných a tých, ktorí chcú svoj život zmeniť k lepšiemu.

Relikvie zaujímajú veriacich

Sprievodca Pavel Šimove hovorí, že návštevy relikviárov sú veľmi žiadané turistami, ktorí prichádzajú z prevažne katolíckych krajín. „Táke miesta patria k histórii mesta a odvíja sa od nich veľa legiend. Zmienka sa dá zaradiť ako doplnok do výkladu, ako obohatenie, pokiaľ je to v kontexte.“

Myslí si, že by sa z takýchto kuriózných pamiatok dala pripraviť samostatná prehliadka. „Máme takú úžasne bohatú históriu, a tá sa nikdy neskladá len zo svetlých stránok. Preto sa dá ísť aj po takýchto temných, mysterióznych miestach. Hoci som takú prehliadku ešte nikdy nebol.“

Kaplnka

- Objavili ju náhodou v 90. rokoch pri výkopových prácach. Pokladá sa za najstaršiu odkrytú stredovekú sakrálnu stavbu na území mesta. Rotundu s kruhovou loďou postavili asi už koncom 11. storočia.

- Rotunda sa nachádzala na cintoríne, ktorý sa rozprestieral medzi Starou tržnicou a Manderlákom. Vedľa bol kostol sv. Vavrinca, ktorý bol farským chrámom predmestia Dunajskej a Špitálskej. Kamenná rotunda bola v hĺbke 3,5 až 4 metre, čo bola vtedajšia úroveň terénu.

- Kostnica slúžila na ukladanie kostí zo zrušených hrobov. Pri výskume sa našla v rotunde minca - viedenský fenig, datuje výstavbu na zač. 13. storočia.

- Pre verejnosť je kostnica otvorená len počas dňa otvorených dní samosprávy koncom apríla. Vtedy si ju prezrú tisíce ľudí.

- Exkurzia skupiny sa dá vybaviť v Mestskom ústave ochrany pamiatok. (dot)

SME, 5.9.2008

dokončenie zo str. 7

však v Poľsku je. A to preto, že doktorov a profesorov je v krajine nedostatok a bez nich nemôže napríklad vysoká škola otvoriť nový študijný odbor. „Sme znepokojení tým, že časť osôb prechádza bleskurýchle habilitačným i doktorandským konaním na Slovensku. Preto sme sa obrátili na Slovensko s prosbou o pomoc, aby kontrolovala takéto prípady,“ uviedla Grażyna Prawełská-Skrzypková z ministerstva vedy a vysokého školstva.

Na jeseň bude vytvorená poľsko-slovenská skupina, ktorá preskúma spôsob realizovania medzinárodnej zmluvy, na základe ktorej sú vzájomne uznávané vedecké tituly.

ČTK

PRAVDA, 3.9.2008

V Jeruzaleme objavili vyše 2000 ročný múr

Izraelským archeológom sa podaril unikátny objav. V Južnom Jeruzaleme vykopali časť múru, ktorý obklopoval mesto pred viac ako 2000 rokmi. Okrem zachovalej steny našli aj pivové fľaše, ktoré tam pravdepodobne zanechal bádateľský tím v 19. storočí.

Trojmetrový múr predstavili verejnosti po takmer dvojročných výkopových prácach. Stavba nie je spojená maltou a ani žiadnym podobným spevňovacím materiálom. Objavená časť bola súčasťou šesť kilometrov dlhého mestského opevnenia.

Existencia múrov dáva nádej, žeby sa archeológom mohlo podať nájsť aj pozostatky múru ešte z čias prvého židovského chrámu zničeného pred vyše 2600 rokmi.

Pri výskume južnej strany svätého mesta pracovali britskí archeológovia už pred viac ako 120 rokmi. Urobili podrobné plány vykopávk a tunelov vedúcich k múru. Dnešní bádatelia porovnali ich nákresy so súčasnými plánmi mesta a to ich priviedlo späť do terénu. Aj vďaka tomu našli stopy po britskej expedícii, ktorá tam okrem piva zabudla aj vínové fľaše, lampy a jednu topánku.

Michael Szatmáry

TV Markíza, 19:20, 4.9.2008